

Juhász Tibor

Zárt kert

– Esély az élethez? Út az egyenlőséghez? Talán valami ilyesmi volt a neve.

Előveszem a noteszt.

– Akkoriban a Népkertnél laktam papóval, bent Miskolcon. A szüleim kiskoromban meghaltak, ő nevelt fel. Több helyen is éltünk azon a környéken. Tizenhét-tizennyolc évig ment így, sok albérlet, szükséglakás. Egyszer csak kijöttek az önkormányzattól, és azt mondták, hogy szanálni fogják az udvarunkat, mert sokan nem fizettek lakbért, de villanyt meg vizet se. Itt vettünk egy kis telket, Lyukóban, a Jóisten segedelmével, meg azzal az önkormányzati támogatással, aminek nem emlékszem a nevére.

– Pénzzel segített az önkormányzat a lakásvárásnál? – nyikorog alattam a kempingszék, amikor előveszem a tollamat. Lapozás közben megakaszt egy régi bejegyzés: *akkora, mint egy tollkupak.*

– Igen, adtak egy kis pénzt, hogy elköltözzünk. De ne kérdezd, hogy mennyit, mert ezt is elfelejtettem. Ilyen segítséget amúgy már nem nyújtanak, az biztos. Más idők voltak azok kétezerben.

– A magyar állam csak egy nagy lófaszt dug a seggedbe – jelenti ki Gábor bácsi a sparhelt melletti kempingszékéből. Kabátban ül ő is, mint Jennifer meg én.

Jennifer arca elkerekedik.

– Papó! – Fordul Gábor bácsihoz. A diktafonra néz, aztán rám. – Papó nem szokott így beszélni. Ő is keresztény ember, mint én és Jozsó, csak már beteges.

Nyolcvanhárom évesen sok rossz napja van neki.

Még látszik a leheletem. Azelőtt fűthettek be, hogy ideértem. Gábor bácsi ujjai között narancssárga öngyújtó és cigaretta.

Pityegés, Jennifernek Messenger-üzenete érkezik. Előveszi a telefonját a belső zsebéből. Kékre lakkozott körmei kopognak az érintőképernyőn.

Új oldalt kezdek.

A szülei? A mamája?

Miután végez, nem zsebre, hanem a diktafon közelébe teszi a telefonját. Majd a földről az asztalra helyez egy flakont. Queen Cola, olvasom a címkét.

– Kérsz?

– Igen – megnyikordul a székem. Mintha az is megterhelné, hogy beszélek.

Jennifer feláll, a sparhelthez lép, hoz két poharat a felette lévő polcra. Teleönti őket. Leül, iszik. Gábor bácsit nem kínálja meg.

– Hol is tartottam? Ja, igen, ott, hogy a Jóistennek köszönhetjük azt is, hogy megtaláltuk a telket egy hirdetésben. Pont annyiba került, amennyi pénzünk volt.

– És hol találtátok a hirdetést?

– Nem tudom, de nem is az a...

– A Szuperinfóban – veti közbe Gábor bácsi. – És négyszázezer forint volt ez a kurva telek. Én alkudtam le háromszázötvenre.

– ...a lényeg. Hanem az, hogy szűkösen voltunk, mégis szerencsésnek éreztük magunkat.

– Szerencsésnek a lófaszt! Akkor baszódott el minden, amikor ideköltöztünk!

– Papó! Hányszor szóljak?

Írás közben veszem észre, hogy az utazótáska pántja felsértette a középső ujjamat.

Hogy cipelték ide a sparheltet? Fel a dombhátra? Vagy völgysegélyre? Hogy nevezzem?

– Amúgy megvan bennem összefüggően az életem, de nem voltam még ilyen helyzetben, hogy felveszik, amit mondok – Jennifer mosolya kényszeredett. – Tisztára mintha a tévében lennék, valami műsorban, ahol beszélnem kell az életem...

Elhallgat a pityegéstől.

– Pedig direkt otthon hagytam a kamerámat – mondom, de nem nevetnek.

Olvasás közben Jennifer arca elkomorodik.

– Szerintem szépen és követhetően beszélsz. Csak mondd, amit fontosnak gondolsz, én pedig felírom, ha nem értek valamit.

– Az előbb mit nem értettél? – teszi le a telefont.

– Hogy mi történt a szüleiddel és a mamáddal. És felírtam, hogy ne felejtselek el megkérdezni a sparheltről se. Hogyan cipeltétek fel?

– Ó, hát én arra már nem emlékszem! Szerintem itthon sem voltam akkor, amikor papó meg Jozsó megvették. A Nestlében dolgoztam, két műsza...

– Hogy hoztuk volna fel? Hát a pusztá két kezünkkel! Jozsó meg én. Akkor még ember voltam. Nem volt ellenfelem a munkában.

– Papó! Most már fejezd abba!

– Mit? Hazudozzak, mint te? Én az igazat mondom!

Önkéntesként a múlt héten vettem fel a kapcsolatot Jenniferékkel. Gábor bácsi mozgássérült, nem tud elmenni a leszázalékoláshoz szükséges vizsgálatokra. Nézem, ahogy a sparhelt szélére rakja a csikket, ahogy új szálát vesz a szájába. Innen másfél kilométer a legközelebbi buszmegálló, a lejtő végén áll, a völgy alján. Nem működik a gyűjtője, megrázza, majd a fémtesthez ütögeti. Most már jó.

– Úgy látom, zavar a felvétel – mondom Jennifernek.

– Kicsit... kicsit zavarban vagyok, igen.

– Leállítom?

– Hát, nem tudom.

– Leállítom, ha szeretnéd.

– Csak már odaadtad a kaját.

Arról viszont ma szereztem tudomást, hogy Jennifer férje, Jozsó még most sem hiszi el, hogy a feleségével kizárólag a könyv miatt akarok találkozni. Nem érti a problémámat, azt, hogy eddig szinte csak férfiak nyilatkoztak nekem. Feltételeket szabott. Nem maradhatok kettesben Jenniferrel, jelen kell lennie Gábor bácsinak is, és Jennifernek azonnal válaszolnia kell az üzenetekre.

– Azt nem kell visszaadni, adomány. A táska is a tiétek, biztos jó lesz valamire – idefelé azon gondolkodtam, hogy Jennifer és Jozsó miért nem segít Gábor bácsinak. Hárman könnyebben megjárhatná a dűlőutat. Erről is beszélni kellene.

– Köszönjük, de a táskáért se tudunk fizetni. Jozsónál van a pénz.

Látom rajta, hogy nem érti.

– A száraz élelmiszer a rászorulóké – magyarázom. – Az egyesület azért kapja, hogy az önkéntesek továbbadják, hogy eljuttassák hozzátok.

– A rászorulókhoz?

– Azokhoz – természetesen le a tollat –, akiknek segítségre van szüksége.

Gábor bácsihoz fordul. Még zavart a tekintete, mintha megint káromkodott volna a nagypja.

A kabátomba süllyesztem a diktafont. Kipakolom a belső zsebből a cigimet, a gyújtómat és a telefonomat.

– Hátha nem leszel zavarban, ha telefont használok az interjúhoz – mondom Jennifernek, miközben feloldom a képernyőzárat, megnyitom a hangrögzítő alkalmazást és elindítom a felvételt. – Ez nem annyira idegen, mint a diktafon.

Még semmit nem árult el a szüleiről és a nagyanyjáról. Iszok, nem tudom, kérdezzem-e róluk. A tollkupakos hasonlatról eszembe jut egy szó.

– Szóval szerinted mi a legnagyobb gond Lyukóvölgyben?

– Hát, ha adott lenne legalább a víz, vagy az utak normálisak lennének, akkor sokkal jobb lenne. Amikor Jozsó infarktust kapott, akkor is csak néhány percen múlt, hogy leérjünk a buszmegállóba. Ha nem szedi össze az erejét, és nem rohan lefelé a rossz szívével a fák között azon a zúzottkaviccsos ösvényen, akkor... – a tollért nyúlok.

– De ez már nem számít, mert azóta Jozsó egészséges. A tévelygőkkel van a baj, akik belerongyolnak a völgybe, és tönkreteszik, pedig ez egy paradicsom lehetne.

Bogaras.

– Most mit írtál le?

– Hogy kik azok a tévelygők – válaszolom.

Nem jegyzetelek többet. Inkább rágyújtok.

– Hát azok, akik nem tudják, mekkora a baj. Csak érzik. Ezért menekülnek italba és drogba. Bűnöznek, mert nem tudnak megélni a várostól messze. A Jóisten országát keresik, de megfagynak az árokparton, a buszmegállóban vagy elviszi őket a májzsugor. Elrohadnak a fogaik, gombásak lesznek a körmeik, és egyre több betegség jön ki rajtuk a fáradtságtól.

– Milyen fáradtságtól?

– Hát... – Jennifer az asztalra pillant. Nem tudom, a telefonomra néz-e, vagy Jozsó üzenetét várja. – Mi nem vagyunk tévelygők. Én Lyukóban még azt se bánom, hogy este gyertyával kell világítani. Megvan a hangulata a nomádéletnek, csak nagyon kegyetlen.

Pityegés.

Miközben Jennifer válaszol, elképzelem, hogy a sparhelt forrósodó platniján megzavarodva rohangál egy tollkupak méretű bogár. Egyszer csak szétnyitja a szárnyait, felrepül, tesz néhány kört Gábor bácsi fölött, aki megint a fémtesthez ütögeti a gyújtóját, és elindul. Én pedig követem a tekintetemmel, hogy az útjával leírjam a szobányi ház berendezését.

– Adhatok tüzet? – nyújtom a gyújtót Gábor bácsinak.

– Ne adjál semmit.

– Hol is tartottam? – néz fel a telefonjából Jennifer.

– A nomádéletnél, hogy az milyen kegyetlen.

– Kegyetlen, igen. Négykor már sötét van, pedig Junior akkor ér haza az iskolából, Jozsó meg a munkából.

Eddig nem esett szó gyerekről.

– Junior? Ő is itt él veletek?

Jennifer felsóhajt.

– Amikor megismertem Jozsót, akkor neki már gyerekei voltak. Sokat jártunk ide sétálni kettesben. Szép tiszta volt a levegő. Egészséges. Jöttek mások is a városból, szabadidős tevékenységből. Hogy kikapcsolódjanak. Akkoriban, a kilencvenes években, néhány tanya volt csak itt. Meg hétvége a munkások, akik kertészkedni jöttek. Zártkertesnek hívták akkoriban ezt a helyet, de nem tudom, hogy miért. Bárki idejöhetett!

– Ez hülyeség, kislányom – Gábor bácsi végre abbahagyja az ütogetést. De nem sikerül rágyújtania. – A zártkert az jelenti, hogy hétvégi telek. Ahol zöldséget meg gyümölcsöt termeltek a munkások, aztán egy részét beszolgáltatták, és megették a többit.

– Jól van, papó. Szóval kijártak ide Miskolcra az embe...

– Hogy lenne már jól? Ezek a telkek nem arra lettek kitalálva, hogy itt lakjunk! Itt a saját szarukat isszák az emberek.

Jennifer arca üres. Elnyomom a cigimet.

– Junior hány éves?

– Tizenhárom.

– És a többiek?

– Nem tudom pontosan, mert azok intézetbe kerültek. De az is az igazsághoz tartozik, hogy én, amikor összeköltöztünk Jozsóval, kivettem őket. Csak ők akkorra már elvadtak. Trauma volt nekik, hogy kiskorukban elszakították őket az anyjuktól.

– Nem hallottál róluk azóta?

– Raffaellal az volt, hogy egy idősebb embernél dolgozott hétvégeként. Tartozott neki ez az ember ezeröttszáz-kétezer forinttal, és Raffael ittas állapotban erőszakkal elkérte tőle a pénzt. Ebből kapott öt évet. A másik fiú alkoholista lett, kipróbálta a fűvet, nem hallotta meg a Jóisten szavát. Juniort már sokkal szigorúbban fogtam. Jólelkű, szeret segíteni. És nem sérült a lelke. Mert a Raffaellal azért történtek dolgok. Volt egy ember, aki szexuálisan zaklatta. És Raffael csak tíz évvel a történet után mert előjönni ezzel, de akkorra meg már... Raffael lelkesült. De rajta még látnám az esélyét a megtérésnek. Tartom vele a kapcsolatot, a múltkor azt írta, hogy ha kijön, megváltozik. A középső fiún sajnos nem látom ezt. Ő egy agresszív ember. Engem is megfenyegetett. Konkrétan elmesélem, hogy róla lemondtam – mintha nem hallaná a pityegést. Mondja tovább. – Amikor észrevettem, hogy elindult a lejtőn, próbáltam fegyelmelni. De dackorszak lépett fel nála, és volt, hogy hetekig nem láttam. Aztán egyszer előkerült rongyos ruhákban, és azt mondta, hogy adjam neki oda a családi pótlékot, amit érte kapok. Én meg azt mondtam, hogy fiam, rád költöm az utolsó forintig, de csak úgy, ha most elmegyünk vásárolni. A kezedbe viszont nem adom. Fel akart jelenteni, és azt is mondta, hogy billiárdpárával adjam majd nekem vissza ezt. Én ránéztem, és azt mondtam, hogy jól jegyezd meg ezt a napot, mert ma Isten színe előtt kitagadtalak. Aki rossz embernek születik, annak nagyo...

– Kislányom! Írjál vissza Jozsónak, aztán hozzá be fáts. Rakni kell a tűzre.

Jennifer, mintha folytatni akarná a beszélgetést, nem mozdul. Aztán mégis feláll, és elindul. Miután eltűnik, Gábor bácsi rám néz.

– Nem látod, hogy hülye? Ez a lány mindent összehord. Minek kérdezzgeted annyit?

A sparhelt mellett repedt kaspók. Balra kifeküdt heverő, zöld lepe...
– Menned kellene. Jozsó azt mondta, hazaér sötétedés előtt.
Összeszedem a cuccaimat.
– Vigyed a kaját is. Mi nem kértünk semmit.
– Az ingyen van, Gábor bácsi.
– Később meg idehozzátok a számlát, mi?
A gyújtót ottfelejtem az asztalon.

